

panduro®

Hållbarhetsrapport

2022

Hållbarhetsrapportens omfattning

Innehållet i denna rapport avser moderbolaget Panduro Förväldning, organisationsnummer 556570-3237. Bolagen som inkluderas är Panduro Trading, Panduro Hobby AB Sverige, Panduro Hobby A/S Danmark, Panduro Hobby AS Norge och Popov BV. Rapporten utgör även Panduro Hobby AB:s formella hållbarhetsrapport enligt lag 2016:947 om ändring i Årsredovisningslagen 1995:1554.

Rapporten avser verksamhetsåret 2022-05-01–2022-12-31 (benämns i rapporten som 2022) men nyckeltalen som redovisas har inhämtats för kalenderåret 2022 samt motsvarande period 2021 om inget annat anges. Detta för att få så bra jämförbarhet i statistiken som möjligt. Samtliga nyckeltal som presenteras avser det svenska bolaget Panduro Hobby AB, organisationsnummer 556073-6356 (om inget annat anges). Panduro Hobby A/S Danmark och Panduro Hobby AS Norge består främst av butiker med hyrda lokaler. Majoriteten av de produkter som säljs i Danmark och Norge köps in centralt från Sverige och distribueras från centrallagret i Malmö. Således är leverantörerna till dessa två dotterbolag förhandlade via det svenska moderbolaget och hanteras utifrån applicerade principer som råder där. Popov BV*, som verkar i både Nederländerna och Belgien, har en försäljning som består till ca 45 procent av produkter som köps in från Panduro.

** Popov BV driver butiker och e-handel under namnet Pipos.*

Hållbarhetsarbetet på Panduro

Hållbarhetsarbetet samordnas av miljö- och produktsäkerhetsavdelningen på Panduro. Hållbarhetsrapporten för verksamhetsåret 2022 har sammanställts av medarbetare från olika avdelningar på Panduros huvudkontor i Malmö.

Bilder: Bli Studio AB om inget annat anges.

CEO har ordet

"Aldrig förr pratades det så mycket om grön energi"

Kontakta oss gärna

Om du har frågor eller kommentarer till Panduros hållbarhetsrapport får du gärna skriva till oss på customercare@panduro.se

2022 var ett år som präglades av ett allt större fokus på att skapa en hållbar framtid - trots en stundtals orolig omvärld. Under det senaste året var vi många som i ökad grad behövde hantera vår energiförbrukning och omställningen till grön energi. Det pratades om energiomställning i allt från media till runt om matbordet; aldrig någonsin har det förts så många diskussioner både i små och stora sammanhang kring hur vi kan förbättra och spara in på elanvändningen.

I tider som dessa blir det allt viktigare att skapa själv, koppla av och att sprida glädje. Vi ser många både befintliga och nya kunder som är nyfikna på att måla, rita, sticka och att göra kreativa aktiviteter ihop med sina nära och kära. Att skapa med händerna är viktigt – det är bra för hjärnans utveckling, skapar endorfiner och leder i förlängningen till minskad stress. Detta går i linje med ett av FN:s Globala mål som vi inom vår hållbarhetsstrategi har valt ut att fokusera mer på; hälsa och välbefinnande.

I vår strategi har vi valt ut ytterligare tre mål att lägga lite extra fokus på framöver; anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, hållbar konsumtion och produktion samt bekämpa klimatförändringarna. Tillsammans blir dessa fyra mål ryggraden i Panduros hållbarhetsarbete.

Som en del av detta har vi på Panduro under 2022 implementerat ett nytt verktyg och nya rutiner för att utvärdera hållbarhetsrisker hos våra leverantörer.

Med hjälp av detta program ska vi smidigt kunna följa upp, kontrollera och utveckla vår värdekedja – från produktion till leverans. Genom de nya rutinerna kan vi också säkerställa att även våra leverantörer är med på banan för ständigt pågående hållbarhetsarbete. Alla led måste med på resan och vi gör det här tillsammans.

Även hos oss på Panduro lyfter vi energifrågan på samtliga plan. I led med en större satsning på att minska vår energipåverkan har vi på senare tid fokuserat på att byta till mer energieffektiv belysning i ett flertal av våra butiker samt på varulagret. Sedan sommaren 2022 så köper vi även in förnyelsebar el till alla våra danska butiker och har installerat laddstolpar för bilar utanför vårt huvudkontor i Malmö.

Tillsammans med våra nya ägare Lekolar är vi övertygade om att det är viktigt att vara medvetna om att vi alla kan göra skillnad samt att ha med hållbarhet i varje del av det vi gör. Det gäller allt ifrån inköp och utformning av förpackningar, till hur vi inspirerar våra kunder att få idéer och att själva skapa kreativt. När vi alla jobbar mot samma mål kommer vi lyckas både i det lilla och i det stora.

Rickard Kemfors

Rickard Kemfors, Chief Executive Officer (CEO)

Innehåll

Viktiga framsteg under året	5
Om Panduro	6
Försäljningskanaler	7
Varumärken	8
Hållbarhetsstrategi	9
Vårt ansvar	9
Startpunkten för vår hållbarhetsstrategi	9
Våra fyra utvalda Globala mål	10
Vårt bidrag till de Globala målen	11
Värdekedja och intressenter	12
Hållbarhetsrisker	13
Miljö & Sortiment	16
Miljöledningssystem	16
Energiarbete	16
Transport och logistik	17
Förpackningar och materialval	18
Hållbart sortiment	19
Säkra produkter	19
Miljömärkningar och hållbart innehåll	20
Etisk djurhållning	20
Socialt ansvar	21
Kreativitet för hälsan	21
Samarbete med leverantörer	21
Mänskliga rättigheter	22
Motverkande av diskriminering	22
Motverkande av korruption	22
Medarbetare	23
Mångfald och jämställdhet	24
Utbildning och vidareutveckling	24
Våra grundvärderingar – Core Values	25
Samarbeten	26
SOS Barnbyar	26
Louisiana Museum of Modern Art	26
Heine Onstad Kunstsenter	26

Bilaga 1 – Väsentlighetsanalys

Bilaga 2 – Panduro Hobby AS redegjørelse for aktsomhetsvurderinger

2022

Viktiga framsteg under året

sida
24

Digitala utbildningar för butiks-
personal

sida
18

Mindre plast i många av våra
förpackningar med byte till nya
papperslådor

sida
21

Fortsatt kartläggning
av hållbarhetsrisker
i våra leverantörskedjor

lekolar®

panduro®

Nytt samarbete med Lekolar som
framåt kan gynna vårt hållbarhetsarbete

sida
19

puls+
SOLUTIONS

sida
23

Återkommande medarbetar-
undersökningar som ett verktyg för
att främja trivsel, engagemang och
välmående på arbetsplatsen

Om Panduro

Vi erbjuder produkter som utvecklar både barns och vuxnas kreativitet genom inspiration och idéer. Våra produkters kvalitet, vårt sociala ansvar och vårt miljöarbete ska göra att alla kunder, medarbetare, leverantörer och andra intressenter känner förtroende för oss.

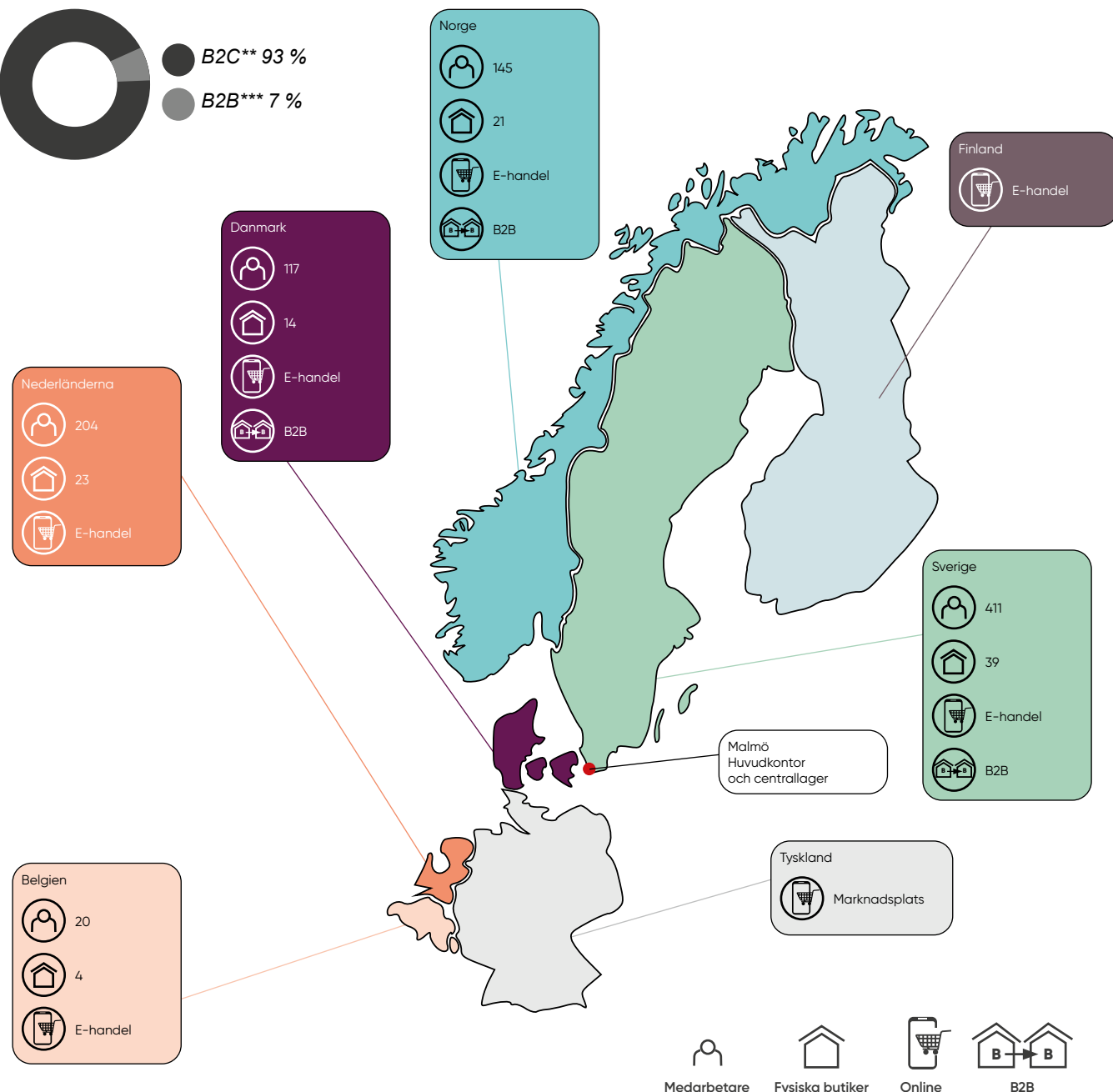
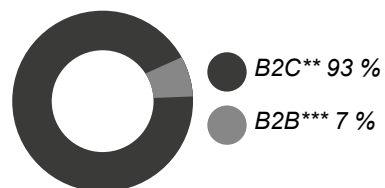
Panduro grundades 1954 av Carlo Panduro i Danmark och 1962 flyttade huvudkontoret till Malmö. Sedan oktober 2022 ägs Panduro av Lekolar*. Idag är Panduro en marknadsledande hobbykoncern med kunder på sju marknader, drygt 900 medarbetare och omsätter på årsbasis cirka 1,06 miljarder kronor (räkenskapsåret 2021/22 cirka 1,03 miljarder kronor). Vårt sortiment med hobbymaterial och kreativa varor består av både egenutvecklade produkter och produkter från andra varumärken. Vi arbetar med externa samarbetspartner för tillverkning av produkterna inom våra egna varumärken. Koncernen har totalt cirka 33 000 varor i sortimentet och samarbetar med omkring 440 produktleverantörer.

Vision

Panduro ska vara det självklara valet för lek, pyssel och skapande på den europeiska marknaden

Affärsidé

Att erbjuda ett prisvärt och hållbart sortiment för lek, pyssel och skapande

*Lekolar Group AB **Business to Consumer ***Business to Business

Försäljningskanaler

Den övervägande delen av vår försäljning sker direkt till konsumenter via våra 101 fysiska butiker och e-handel i sex länder (se sida 6). Under 2022 har vår e-handel vuxit med en webbutik i Finland. Vi säljer även varor online i Tyskland via marknadsplats.

Via vår Business to Business försäljning arbetar vi aktivt med flera nya samarbetspartner och målet är att nå så många slutkunder som möjligt via de kanaler där kunderna vill handla. Våra B2B-kunder består av lokala butiker och samarbeten med större detaljhandelskedjor. Vi samarbetar bland annat med *EKO Stormarknad* i Sverige där vi har etablerat Panduro shop-in-shop och vi är strategisk leverantör av kreativa produkter till kedjan *Yes! vi leker* i Norge. Utöver dessa länder har vi även större etablerade samarbeten med B2B-kunder på Färöarna, Grönland och Island. Under 2022 har vi dessutom inlett ett samarbete med *Stena Line* där våra produkter säljs i deras tax-free-shoppar. Samtidigt letar vi efter nya kunder på marknader där vi idag inte är så synliga inom B2B, exempelvis i Finland och Danmark.

Under senare år har vi gjort en satsning på att bredda vårt sortiment av konstnärsmaterial under varumärket *Kreatima by Panduro*. Vi har för närvarande tre fysiska Kreatima-butiker då vi i oktober 2022 öppnade en ny butik i centrala Oslo. Framöver planerar vi för att etablera fler nya butiker inom både Kreatima och vår satsning på barns lek och kreativitet *Pando by Panduro*.

Vår tredje Kreatima-butik i centrala Oslo som invigdes i oktober 2022.
På Kreatima står konstnärens skapande i fokus – besökarna kan hitta allt inom färg, lera, papper, tillbehör och mycket mera.

Varumärken

panduro®

Panduro – Länge leve fantasin!

På Panduro tror vi på att människor mår bra av kreativt skapande. Självklart kan alla skapa och allt som krävs är lite fantasi. Vi drivs av att locka fram den fantasin och sätta fart på skaparglädjen hos både stora och små. I vårt breda sortiment finns material och verktyg till alla tänkbara och otänkbara pyssel, handarbeten, DIY-projekt och återbruk. En mängd hobbyprodukter av hög kvalitet och massor av inspiration för allt du vill skapa med dina händer.

Kreatima by panduro

Kreatima – Konstnärsmaterial sedan 1940

På Kreatima står det konstnärliga skapandet i fokus. Med gedigen erfarenhet och konstnärs-material av hög kvalitet gör vi det möjligt för såväl professionella konstnärer som hobbyentusiaster att utvecklas och förverkliga sina kreativa idéer. Allt vi gör kretsar kring konstnärskap. Det är vår drivkraft, vår kunskap och vår passion.

pando by panduro

Pando – Här leker livet!

Den fantastiskt gränslösa, underbara leken är ett måste när barn ska utforska världen. Hos Pando hittar du därför produkter och leksaker som utvecklar barnens lek och uppmuntrar deras kreativitet. De kan förklara, förundra och sätta full fart på fantasin. Leken är liksom nyckeln som låser upp den där underbara och fantasifulla platsen där allt är möjligt. Sortimentet håller självklart hög kvalitet och är både noga utvalt och kontrollerat för barn.

pipooos

Pipoos – Maak plezier!*

På Pipoos brinner vi för kreativitet och att göra saker för hand. Här finns ett brett sortiment av hobbyprodukter för allt det du vill skapa och pyssla, rita och måla, virka och sticka, pärla och baka. Allt du kan tänka dig som väcker kreativiteten till liv hos både barn och vuxna. Vi är alltid redo att inspirera dig med nya kreativa idéer och trender. Hos oss får du expertråd och hittar tydliga instruktioner som hjälper dig att komma igång med ditt nästa hobbyprojekt.

Helene Mandersson

Butikschef Pando Nova Lund

Hur bidrar Pandos butiker till Panduros hållbarhetsarbete?

På Pando har vi helt och hållet fokus på barn och deras kreativitet. Hos oss får man pyssla hur mycket man vill, vi hittar ständigt på nya lekar och aktiviteter i butiken. Eftersom det går åt mycket pyssel under butikens event tänker vi alltid på hur vi kan återanvända så mycket som möjligt. Vi anpassar pysslet och gör det ofta miljövänligt, t ex genom att använda saker från naturen. Pandos kunder är även väldigt miljömedvetna och vill veta allt om våra produkter och deras innehåll. Därför ser vi det som viktigt att personalen är påläst och kan svara på kundernas alla frågor, vad det gäller farliga ämnen, hållbarhet och plast i förpackningarna.

*Ha så kull!

Hållbarhetsstrategi

Vår hållbarhetsvision – En fantasifull och kreativ framtid för kommande generationer

Vårt ansvar

Vi brinner för kreativitet. Det är det som vi vill föra vidare till kommande generationer och därför ser vi vårt ansvar i att skapa en hållbar framtid för de som kommer efter oss. Vi vill vara det hållbara alternativet i vår bransch och då måste vi ha ett öra mot våra medvetna kunder, och ett öra mot vår omvärld. För att det ska bli verklighet jobbar vi för att säkra hållbarhet i alla led. Det omfattar allt från val av produkter och produktion till det som händer efter att produkterna har lämnat Panduro och den relation vi har med våra leverantörer och medarbetare under resans gång. Här innefattas en rad olika faktorer, bland annat utmaningar som rör klimat, mänskliga rättigheter och motverkande av korruption.

En stor del av produkterna i vårt sortiment öppnar upp möjligheten för att skapa med händerna och att ta en paus i vardagen. Många människor upplever att de mår bra av kreativt skapande och på så sätt kan vårt sortiment främja välbefinnande och mental hälsa. I vårt sortiment finns också mängder av produkter som kan användas för att ge gamla produkter en andra chans. Det är något som vi gärna vill uppmuntra våra kunder att göra – att återbruka mer. Tillsammans med dem vill vi skapa mer effektiv användning av jordens resurser för att gynna framtida generationer. Inom områdena för mental hälsa och återbruk ser vi därför möjligheter att vara med och påverka utvecklingen mot en mer hållbar och kreativ framtid.

Startpunkten för vår hållbarhetsstrategi

För att konkretisera våra hållbarhetsrisker och möjligheter har vi utgått från FN:s Agenda 2030 och dess 17 Globala mål för hållbar utveckling (Globala målen). Med utgångspunkt i de Globala målen har vi tagit fram en väsentlighetsanalys (se bilaga I) för att identifiera vilka av dessa mål som viktigast för företaget och våra intressenter.

Vi genomför också regelbundet kundundersökningar i Sverige, Norge och Danmark för att förstå och följa upp hur våra kunder uppfattar Panduro ur ett hållbarhetsperspektiv. Mätningarna visar kontinuerligt höga siffror i andelen kunder som anser att Panduro möter deras förväntningar när det kommer till miljöansvar. Det är viktigt för våra kunder med hållbara produkter och bland annat förväntar de sig bra kvalitet, så att produkterna håller länge, och att vi använder så lite skadliga kemikalier som möjligt i våra produkter. Återvunnet material, naturmaterial och mindre andel plast i produkterna är några andra hållbarhetsaspekter som våra kunder värdesätter.

Resultaten från kundundersökningarna kompletterar väsentlighetsanalysen och insikterna från dessa ligger till grund för vår hållbarhetsstrategi. Strategin bygger på de fyra globala hållbarhetsmål som vi bedömer som mest relevanta för Panduro (se sida 10). Under varje mål har vi formulerat fokusområden för hur vårt arbete bidrar till att nå målen. Hållbarhetsstrategin ska under kommande år användas som en riktlinje för hur vi gemensamt ska arbeta med hållbarhet för att nå vår hållbarhetsvision: En fantasifull och kreativ framtid för kommande generationer.

FN:s utvecklingsprogram Agenda 2030: 17 Globala mål för hållbar utveckling.

Våra fyra utvalda Globala mål

Mål 12: Hållbar konsumtion och produktion

Vi anser att det är viktigt att tillverkningen av våra produkter sker på ett sätt som minimerar den negativa påverkan på människor och miljö. Vi vill även öka kunskapen kring återbruk och erbjuder därför ett brett sortiment av produkter som kan förlänga livsrytmen hos andra produkter. Det är även viktigt för oss att minimera mängden skadliga kemikalier i våra produkter och säkerställa att de är säkra för användaren.

Fokusområden:

Erbjuda säkra och hållbara produkter

Främja cirkulär ekonomi

Mål 13: Bekämpa klimatförändringarna

Genom vårt miljöledningssystem arbetar vi ständigt för att förbättra vårt miljöarbete och utbilda våra medarbetare inom området. Vi arbetar bland annat med att minska klimatpåverkan från inkommande transporter från leverantörer och utgående transporter till butiker och kunder. Vi har även som miljömål att bli mer energieffektiva i vår verksamhet bland annat genom byte av belysning i allt ifrån butik till lager.

Fokusområden:

Minska klimatpåverkan från våra transporter

Minska klimatpåverkan från den egna verksamheten

Mål 8: Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Vi värnar om arbetstagarens rättigheter och vill främja en säker arbetsmiljö. För att säkerställa anständiga arbetsvillkor vid tillverkningen av våra produkter är det viktigt att utveckla långvariga affärsrelationer med ansvarsfulla leverantörer. Anständigt arbete och lika lön för likvärdigt arbete är grundläggande värderingar hos oss. Varje år erbjuder vi också praktikplatser samt arbetsutbildning för långtidssjukskrivna.

Fokusområden:

Samarbeta med ansvarsfulla leverantörer

Vara en attraktiv arbetsgivare

Mål 3: Hälsa och välbefinnande

Människor mår bra av kreativt skapande. Kreativitet kan främja utveckling av fantasin och förmågan att tänka lösningsorienterat. Att skapa med händerna upplevs också av många som stressreducerande.

Fokusområden:

Inspirera till kreativitet för att främja mental hälsa

Utveckla våra samarbeten

Vårt bidrag till de Globala målen

För att arbeta mer fokuserat och långsiktigt med hållbarhetsfrågorna har vi ett antal mål för att driva vårt hållbarhetsarbete framåt. Just nu pågår ett arbete med att revidera målformuleringarna och ta fram nya delmål.

Målsättningar för de kommande åren

Fokusområde:

Främja cirkulär ekonomi

Långsiktigt mål:

Mer effektiva och hållbara förpackningar.

Delmål:

- Minska mängden onödiga emballage från leverantörer.
- Alla nya förpackningar till våra egna varumärken ska vara återvinningsbara från och med år 2022/23.
- Alla förpackningar till våra egna varumärken ska vara återvinningsbara år 2025/26.

Fokusområde:

Samarbeta med ansvarsfulla leverantörer

Långsiktigt mål:

Minimala hållbarhetsrisker i våra leverantörskedjor.

Delmål:

- Genomföra riskanalyser av våra 100 största produktleverantörer avseende miljö, sociala förhållanden och korruption senast år 2022/23.
- Etablera ett arbetssätt för att utifrån riskanalysen minimera och förebygga de risker som upptäcks senast år 2022/23.

Fokusområde:

Minska klimatpåverkan från transporter

Långsiktigt mål:

Fossilfria transporter senast år 2030.

Delmål:

- Årligen införa fler miljöfraktsalternativ till våra e-handelskunder.

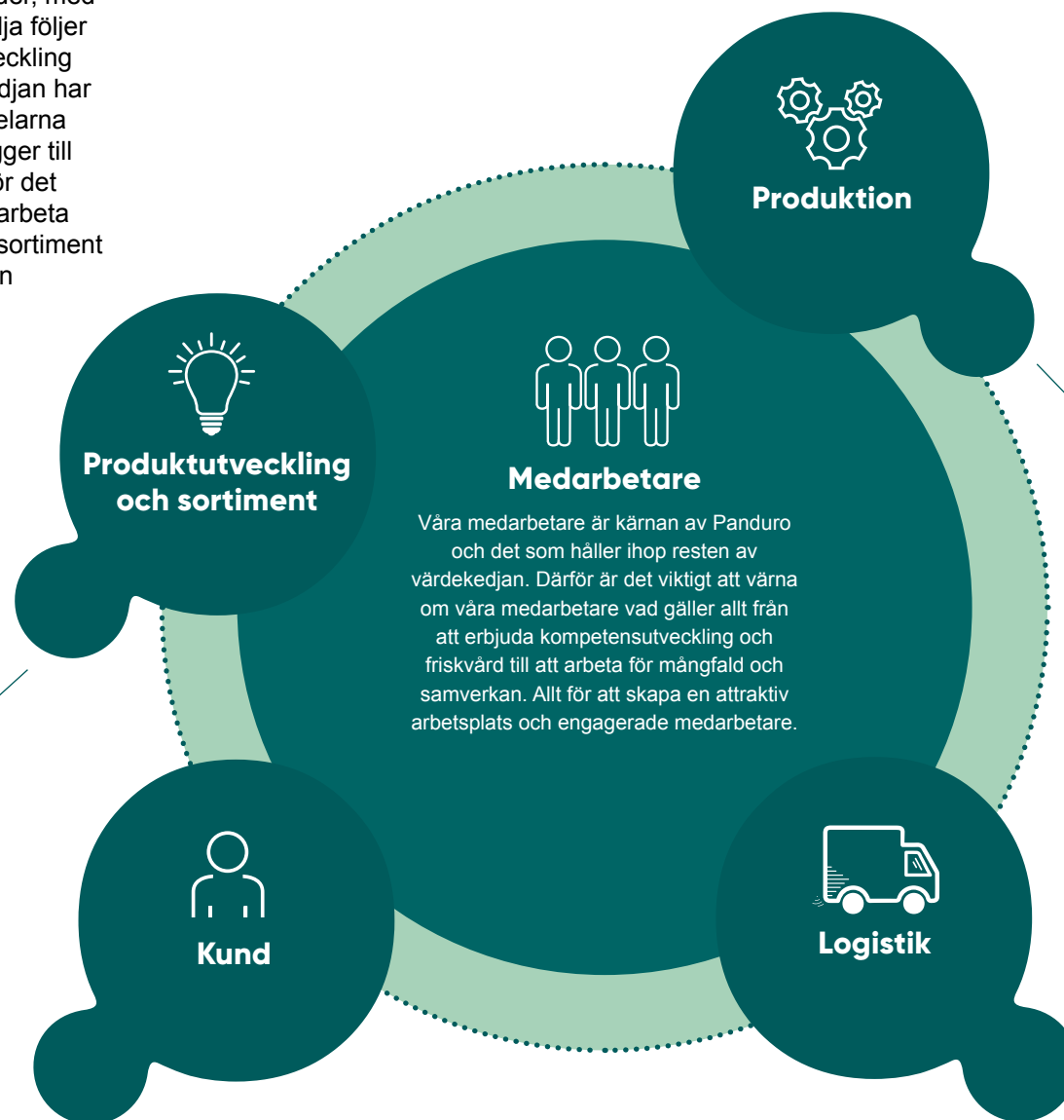

Värdekedja och intressenter

Våra viktigaste intressenter är våra kunder, medarbetare och leverantörer. Vår värdekedja följer hela processen från idé och produktutveckling till färdigt sortiment mot kund. I värdekedjan har vi fastställt de fem viktigaste beståndsdelarna i verksamheten där en, medarbetare, ligger till grund för de andra fyra. Värdekedjan gör det möjligt för oss att undersöka hur vi kan arbeta för en hållbar utveckling och säkra vårt sortiment i alla led. Utifrån värdekedjan har vi även identifierat risker samt de policyer och övriga åtgärder som företaget tillämpar inom våra olika hållbarhetsområden. Denna översikt hittar du på sida 13–15.

Vi erbjuder ett brett sortiment av produkter, vilket innebär många hållbarhetsaspekter att ta hänsyn till. Vi arbetar därför kontinuerligt med att säkerställa materialval, kvalitet och säkerhet hos våra produkter. Detta omfattar även att se över hur vi förpackar våra produkter samt hur vi kan erbjuda ett sortiment för en hållbar livsstil.

För oss är det viktigt att alltid kommunicera med våra kunder på ett ansvarsfullt, passande och korrekt sätt. Det gäller oavsett var, när eller hur vi möter kunden. Men vårt ansvar slutar inte då en kund har lämnat vår butik. Vi strävar även efter att öka kunskapen kring återbruk, produkthantering och återvinning efter att kunden har gjort sitt köp. På det här sättet vill vi skapa en kundnöjdhet som håller i generationer.

Produktionen innebär stora utmaningar gällande såväl miljömässig som social hållbarhet. Vi arbetar aktivt med vår Code of Conduct och har som krav att alla våra leverantörer ska skriva under och följa den. I vår Code of Conduct kräver vi att leverantörerna uppfyller våra krav på god arbetsmiljö, affärsetik, mänskliga rättigheter och samhällsansvar.

Vi strävar ständigt efter att både transport och logistik ska vara effektiv och hållbar från det att en produkt köps in till att den levereras till kunden. Vi tittar på alla led för att minska miljö- och klimatpåverkan, från val av transport, packningsgrad och samlastning till säkerhet i transport-processen.

Hållbarhetsrisker

För att identifiera våra hållbarhetsrisker har vi utgått från värdekedjan och väsentlighetsanalysen. I tabellen nedan listas de hållbarhetsrisker som är mest väsentliga i relation till vår verksamhet. Översikten visar också vilka åtgärder och styrdokument som vi har implementerat för att kunna hantera dessa risker. Alla dessa risker är kopplade till ett eller flera av de Globala målen och i tabellen visas det mål som bedömts vara mest relevant.

Hållbarhetsrisker	Globalt mål	Del av värdekedjan	Åtgärder	Styrdokument
Miljö och sortiment				
Begränsade naturresurser		Hela värdekedjan	Medvetna val av material i produkter och förpackningar. Arbete med att förbättra våra förpackningar ur återvinningssynpunkt. Erbjuder ett sortiment som främjar återbruk och reparation.	Internt fokus: Miljö- och ansvarspolicy, förpackningsguide. Externt fokus: Code of Conduct, rutin för leverantörsbedömning, Transportation, Retail and Consumer Packaging Guideline for Suppliers.
Utsläpp		Produktion, Logistik, Medarbetare	Uppföljning av transportutsläpp. Bevakning av returflöden. Arbete med samlastning och packningsgrad.	Internt fokus: Miljö- och ansvarspolicy, bilförmånspolicy, resepolicy. Externt fokus: Code of Conduct, rutin för leverantörsbedömning, Shipping Information and Packing Guideline.
Energiförbrukning		Hela värdekedjan	Uppföljning av energiförbrukning via energikartläggning på huvudkontor och i butik. Medvetna val av energikällor. Byte av belysning i butik.	Internt fokus: Miljö- och ansvarspolicy. Externt fokus: Code of Conduct, rutin för leverantörsbedömning.
Vattenanvändning		Produktion, Produktutveckling och sortiment, Medarbetare	Panduro är kranmärkt, vi serverar endast kranvatten och inget flaskvatten i verksamheten.	Internt fokus: Miljö- och ansvarspolicy. Externt fokus: Code of Conduct, rutin för leverantörsbedömning.
Djuretiskt hållbar produktion		Produktion	Alla leverantörer inom relevanta produktkategorier ska ha signerat Panduros djurhållningspolicy.	Externt fokus: Panduro Animal Welfare Policy, rutin för leverantörsbedömning.
Produktsäkerhet och kemikalieanvändning		Produktutveckling och sortiment, Produktion, Kund	Kravställningsdokument till leverantörer. Kontroll av produkter genom tester, analyser och riskbedömning av innehåll.	Internt fokus: Miljö- och ansvarspolicy, rutin för produktkontroll. Externt fokus: Code of Conduct, kravställningsdokument för olika produktkategorier, rutin för leverantörsbedömning.

Hållbarhetsrisker	Globalt mål	Del av värdekedjan	Åtgärder	Styrdokument
Miljö och sortiment				
Produktkvalitet		Produktutveckling och sortiment, Produktion	Fysisk kontroll av produkter och produktprover.	Internt fokus: Miljö- och ansvarspolicy, rutin för produktkontroll. Extern fokus: Rutin för leverantörsbedömning.
Avfallshantering		Hela värdekedjan	Uppföljning av avfallsmängder från huvudkontor och lager. Information om avfallshantering av förpackningar och produkter till kunder.	Internt fokus: Miljö- och ansvarspolicy, rutin för avfallshantering. Extern fokus: Code of Conduct, rutin för leverantörsbedömning.
Sociala förhållanden och medarbetare				
Löner		Produktion, Logistik, Medarbetare	Avtalsenliga löner som utbetalas regelbundet och i tid till alla Panduros medarbetare. Kontinuerligt arbete för jämställda löner. Leverantörer ska säkerställa acceptabla arbetsvillkor, löner och rättigheter för sina anställda.	Internt fokus: Personalhandbok, mångfaldspolicy, arbetsmiljöpolicy, Core Values. Extern fokus: Code of Conduct, rutin för leverantörsbedömning.
Hälsa och säkerhet		Produktion, Logistik, Medarbetare	Panduros systematiska arbetsmiljöarbete. Avtal för företagshälsovård, terminalglasögon samt träningskort via friskvårdsbidrag. Leverantörer ska utbilda anställda inom arbets-säkerhet.	
Övertid		Produktion, Logistik, Medarbetare	Panduros medarbetare ska arbeta utifrån nationell lagstiftning och gällande kollektivavtal. Leverantörer ska säkerställa att arbetstimmar och övertid inte överstiger riktlinjerna i Code of Conduct.	
Inflytande		Produktion, Medarbetare	Panduros medarbetare och anställda hos leverantörer ska ha frihet att bilda och vara medlem i en fackförening och att förhandla med arbetsgivaren enligt nationell lagstiftning.	

Hållbarhetsrisker	Globalt mål	Del av värdekedjan	Åtgärder	Styrdokument
Respekt för mänskliga rättigheter				
Barn- och tvångsarbete		Produktion	Leverantörer ska säkerställa att inga barn utsätts för potentiellt skadligt eller farligt arbete. Leverantörer ska säkerställa att inget tvångsarbete förekommer.	Internt fokus: Personalhandbok, policy för visseblåsning. Externt fokus: Code of Conduct, rutin för leverantörsbedömning.
Unga arbetare		Produktion, Medarbetare	Alla Panduros medarbetare samt anställda hos leverantörer i åldern 15–18 år ska behandlas med hänsyn till sin unga ålder. Begränsningar av arbets- och övertid bör särskilt respekteras för unga medarbetare.	Internt fokus: Personalhandbok, policy för visseblåsning. Externt fokus: Code of Conduct, rutin för leverantörsbedömning.
Disciplinära åtgärder		Produktion, Medarbetare	Alla Panduros medarbetare samt anställda hos leverantörer ska behandlas med respekt och värdighet. Medarbetare ska under inga omständigheter utsättas för några former av fysisk, sexuell eller psykisk bestraffning eller trakasserier.	Internt fokus: Personalhandbok, policy för visseblåsning. Externt fokus: Code of Conduct, rutin för leverantörsbedömning.
Diskriminering		Produktion, Medarbetare	Varken Panduros medarbetare eller anställda hos leverantörer får utsättas för diskriminering på grund av etnicitet, kön, religion, politiska värderingar, nationalitet, social bakgrund eller annan jämförbar orsak.	Internt fokus: Mångfaldspolicy. Externt fokus: Code of Conduct, rutin för leverantörsbedömning.
Motverkande av korruption				
Korruption, otillbörlig belöning och mutor		Produktion, Logistik, Medarbetare	För medarbetare och leverantörer är det inte tillåtet att erbjuda, begära eller ta emot en otillbörlig belöning i anslutning till Panduros verksamhet.	Internt fokus: Policy mot mutor och bestickning. Externt fokus: Code of Conduct, rutin för leverantörsbedömning.

Miljö och sortiment

Fokus på cirkulär ekonomi

Den mest centrala delen i Panduros miljöarbete är att främja cirkulär ekonomi genom att erbjuda produkter som inspirerar till och möjliggör återbruk. Vi vill genom våra produkter och marknadsföring uppmuntra till kreativitet som leder till att förlänga andra produkters livslängd och ökar återanvändningen av material. Vi vill också främja cirkulär ekonomi genom att förbättra våra förpackningar så att materialet från dem kan återvinnas.

Miljöledningssystem

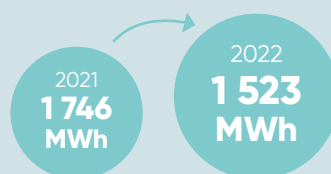
På vårt huvudkontor och centrallager i Malmö har vi ett miljöledningssystem som har varit certifierat enligt ISO 14001 sedan 2006. Detta innebär att vi ständigt utvecklar och förbättrar vårt miljöarbete och sätter upp mätbara mål, vilket också medför att vi har en rad dokumenterade policyer och rutiner som berör miljöfrågor. Ledningssystemet hjälper oss att ha ett tydligt lagefterlevnadsarbete inom miljöområdet. Certifieringen innebär att vårt miljöarbete årligen blir granskat av såväl interna revisorer som av en extern revisor. Dessa granskningsprocesser bidrar till att säkerställa att vi ständigt förbättrar vårt miljöarbete. Tillsammans med våra leverantörer arbetar vi för att ständigt förbättra miljöarbetet i vår värdekedja genom att skapa en öppen dialog som främjar en långvarig kundrelation. Under det gångna året har vi etablerat ett nytt system för att bedöma miljörisker hos våra leverantörer (se mer information på sida 21). Våra kunder och medarbetare blir mer och mer miljömedvetna, vilket vi är lyhörda för. Dessa viktiga synpunkter dokumenteras och bidrar till en ständig förbättring av vårt hållbarhetsarbete.

Energiarbete

Till vårt kontor, centrallager och de butiker i Sverige och Danmark där vi tecknar egna elavtal köper vi endast in el från förnyelsebara källor. Under det senaste året har vi arbetat med att förbättra vår energiuppföljning och vårt systematiska energiarbete. Förbättringsarbetet sker inom ramen för vår energikartläggning. Detta innebär att en certifierad energikartläggare genomför en kartläggning för energianvändningen av vår verksamhet i Sverige. Vi arbetar även med att kontinuerligt ersätta all belysning i våra butiker med mer energieffektiva alternativ. Under sommaren 2022 installerades även laddstolpar för elbilar vid huvudkontoret och centrallagret.

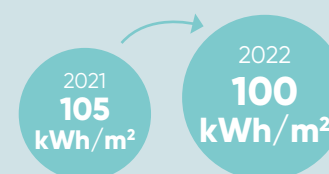
Energianvändning på vårt huvudkontor och lager

Statistiken avser energianvändningen på vårt huvudkontor och centrallager i Malmö.

Energianvändning i butik

Statistiken avser energianvändningen i våra skandinaviska butiker där vi tecknar egna elavtal.

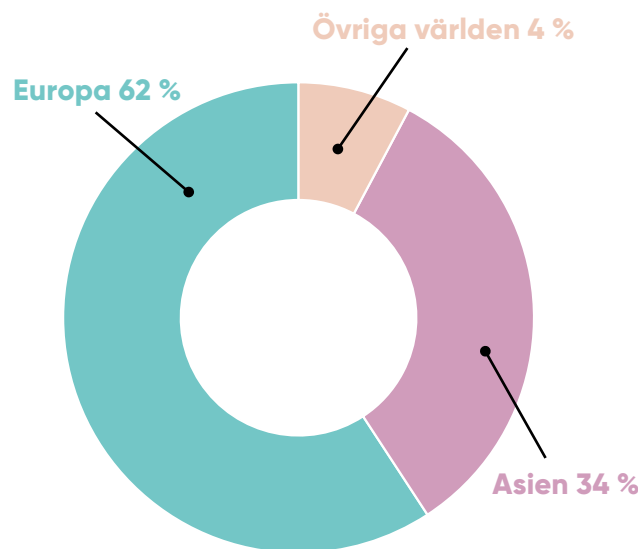
Hos oss går återbruk och energiarbete hand i hand. Här har vi till exempelvis skapat en kreativ lampskärm av natursnöre och en gammal loppisfyndad lampstomme.

Transport och logistik

Klimatkrisen är en global hållbarhetsutmaning och vi på Panduro har självklart ett ansvar att göra vad vi kan för att minska utsläppen av växthusgaser. Som ett steg i att arbeta mer effektivt med våra transporter framöver har vi antagit ett ambitiöst mål om fossilfria transporter år 2030 (se mer information om målsättningar på sida 11). Under flera års tid har vi arbetat aktivt med samlastning av leveranser av produkter som frakts med sjöfrakt från Asien. Detta är något som vi tror att vi kommer att kunna förbättra ytterligare i och med vårt samarbete med våra nya ägare Lekolar. Andelen leveranser som sker med flyg görs endast i absoluta undantagsfall.

Antalet artiklar fördelat på ursprungsregion

Statistiken i cirkeldiagrammet avser vilka världsdelar som våra produkter har sitt ursprung från.

För att minska utsläppen av växthusgaser vid transport till butik har vi under flera år arbetat aktivt med att effektivt packa våra varor samt optimera antalet leveransdagar till butik. Våra e-handelspaket samt varor till våra Pando- och Kreatima-butiker lagras och packas av en tredjepartsaktör i Helsingborg. Lagerbyggnaden är miljöcertifierad enligt Miljöbyggnad silver av Sweden Green Building Council. Bakgrunden till att vi har valt att anlita en tredjepartsaktör är den goda tillväxten som vår e-handel har haft under de senaste åren. Andra mycket viktiga delar i arbetet för att minska vårt koldioxidavtryck genom värdekedjan är utvärdering och uppföljning vid val av transportpartner samt lansering av fossilfria leveranssätt i vårt e-handelsflöde till alla kunder så fort som möjligt. Det är viktigt att kunna erbjuda våra kunder flexibla leveransalternativ med mindre miljöpåverkan i en tid där e-handeln växer och blir allt viktigare för oss. Under det gångna året har vi lanserat fler fossilfria leveranssätt i Sverige och fler alternativ för hemleveranser i alla skandinaviska länder.

Utsläpp från transporter

Dessa siffror inkluderar transporterna av produkter från tillverkning till Panduros centrallager samt vidare från centrallagret till koncernens egna butiker och e-handelskunder (exklusive Pipoo's e-handelskunder).*

*Statistiken är beräknad med så kallade Well-to-Wheel-utsläpp (WtW), det vill säga utifrån ett livscykelperspektiv.

Förpackningar och materialval

För att se till att vi använder de begränsade globala naturresurserna på ett mer effektivt sätt arbetar vi med att se över materialen i våra förpackningar. Detta arbete kräver ett nära samarbete med våra leverantörer. Förpackningarnas främsta uppgift är att skydda produkterna under transport, men även att inspirera våra kunder till kreativt skapande. I grunden handlar arbetet mycket om att undvika icke-nödvändiga förpackningar och onödigt stora förpackningar. Detta har vi bland annat jobbat mycket med när det kommer till våra e-handelslådor. Storleken går att anpassa efter vad våra kunder faktiskt beställer och på så sätt skickar vi

Vår klassiker Hobbylack fyllde under 2022 hela 40 år. De populära färgburkarna tillverkas av 25% återvunnen plast.

mindre onödig luft. Dessutom är de tillverkade av minst 80 procent återvunnet material och resten av materialet kommer från ansvarsfullt brukade FSC®-certifierade skogar samt från andra kontrollerade källor. Vi vill också att våra förpackningar ska kunna materialåtervinnas, så att de efter att kunden lämnat dem till återvinning kan användas för att tillverka nya produkter eller förpackningar. För att kunna uppnå detta har vi satt upp ett hållbarhetsmål för att införa mer effektiva och hållbara förpackningar (se sida 11). Vi vill även öka andelen av våra förpackningar som är tillverkade av återvunnen eller förnyelsebar råvara. Vi har tagit fram en guide för hur vi internt kan ta hänsyn till dessa faktorer när vi väljer och utvecklar en förpackning till en produkt. Detta innebär också att vi undviker vissa materialslag, såsom PVC, och att vi ser över hur vi använder tryck och material när vi designar våra förpackningar. Vi har även utformat ett instruktionsdokument till våra leverantörer så att de ska veta vilka förpackningar som

vi föredrar att de använder. I syfte att ytterligare förbättra arbetet hos våra leverantörer har vi även ett mål för att ta bort onödiga emballage som leverantörerna använder under transporten till oss. Medarbetarna på vårt lager och butiker är med och driver det här projektet eftersom det ofta är de som upptäcker när en leverantör använder onödigt mycket emballage.

Våra e-handelslådor är inte bara mer effektiva ur ett hållbarhetsperspektiv, utan de speglar också vår passion för kreativitet med en design som inspirerar till skapande med själva lådan.

Michael Ege

Merchandise Director

Hur ser Panduro på framtidens hållbara sortiment?

Vi eftersöker ständigt nya hållbarhetsalternativ både gällande vårt existerande sortiment och när vi tar fram nyheter. Det gäller både produkt såväl som förpackning. Redan idag erbjuder vi produkter till att renovera eller återbruka andra varor, snarare än att de kastas. Det är viktigt för oss att vi alla tänker hållbart och cirkulärt både idag och i framtiden. Tack vare vårt nya samarbete med Lekolar bör vi även kunna förbättra vårt hållbarhetsarbete ytterligare. Kombinerar vi våra två företags erfarenheter så kan vi dra nytta av varandra t ex genom bättre samlastning vid inköp från Asien.

Hållbart sortiment

Med vårt breda sortiment har vi på Panduro möjlighet att göra skillnad genom att göra material- och produktval som överensstämmer med våra värderingar. Vi strävar efter att leverera produkter med hög kvalitet och god pålitlighet i avseende på säkerhet, hälsa och miljö. Kvaliteten hos våra produkter är också en viktig del i att göra sortimentet hållbart. Ibland är kvaliteten extra viktig, exempelvis när en ny möbelfärg ska lanseras. Då testar våra produktutvecklare bland annat hur väl färgen täcker och hur lätt den slits. En tuschpenna till barn måste kunna tåla att hanteras av ett ivrigt barn och då är det viktigt att spetsen inte trycks in för lätt.

Säkra produkter

En viktig grundpelare i vårt arbete med att erbjuda ett hållbart sortiment är produktsäkerhet. Vi har därför dokumenterade rutiner för att säkerställa att alla produkter är säkra för både miljön och för människors hälsa. Vi arbetar med kravspecifikationer för samtliga produktkategorier i sortimentet och dessa uppdateras löpande när det sker lagändringar. Lagkrav och rekommendationer från myndigheter och branschorganisationer är våra minimikrav, därutöver tillkommer ytterligare krav som vi specificerar. Vårt arbete med produktsäkerhet omfattar även granskning av testrapporter och produktinnehåll. Leksaker och elektronik testas enligt speciella EU-gemensamma standarder för att säkerställa att de uppfyller alla lagkrav och är säkra att använda. För andra produktkategorier är kontrollen av det kemiska innehållet viktigt och exempelvis kosmetiska produkter och många kemiska produkter till barn kontrolleras och riskbedöms av externa toxikologer. Det är viktigt att produkten är anpassad till användaren och speciellt viktig är säkerheten hos produkter avsedda för barn.

Återkallade produkter

En återkallelse sker när en myndighet anser att en produkt utgör en säkerhetsrisk, men det händer även att vi själva väljer att återkalla en produkt.

2021: 1 återkallad produkt

2022: 1 återkallad produkt

Vi vill erbjuda produkter som gör det möjligt att återbruka saker som redan finns samt uppmuntra och inspirera våra kunder att skapa med det de redan har hemma.

Miljömärkningar och hållbart innehåll

För att ytterligare säkerhetsställa att vi har ett säkert och hållbart sortiment har vi som ambition att öka vårt utbud av produkter med hållbarhets- och miljömärkningar. Vi har till exempel Svanenmärkta färger till barn och en serie Svanenmärkt möbelfärg* i sortimentet. Miljömärkningen Svanen innebär bland annat att innehållet i produkten blir granskat och godkänt av tredje part i hänsyn till dess miljöpåverkan. Framöver vill vi införa fler FSC®-märkta** trä- och pappersprodukter i sortimentet. Märkningen FSC innebär att materialet som använts till produkten kommer från ansvarsfullt brukade och FSC-certifierade skogar, återvunnet material samt material från andra kontrollerade källor. Bland Panduros egna varumärken finns ett antal produkter som är FSC-märkta, däribland påskägg, pappersblock och penslar, och vi arbetar för att det ska bli fler. Vi har även många produkter från andra varumärken, såsom träleksaker i Pando-sortimentet, som är märkta med FSC.

Pjäserna är målade med vår egen gouachefärg Ready Mix Tempera som är Svanenmärkt. Färgens miljöpåverkan under hela dess livscykel – från råvara till avfall – har kontrollerats noggrant.

Vår Svanenmärkta fingerfärg Creative Colors finger paints i fina pastellfärger är kontrollerad och godkänd från 2 år, så att även de små barnen kan vara med och skapa.

En annan del i arbetet med att minska hållbarhetsriskerna kopplade till vårt sortiment är att exkludera kritiska råvaror ur vissa produkter. Ett exempel på detta är att vi inte använder ingredienser från palmolja i en av våra tvålmassor. Aktiva val av ingredienser har även gjorts i arbetet med att lansera fler produkter av återvunnet eller biobaserat material.

För oss på Panduro är det viktigt att skydda och bevara världens skogar. Därför har vi bland annat FSC-märkta pappägg, penslar och kuvert. Framöver planerar vi att införa fler FSC-märkta produkter i sortimentet.

Etisk djurhållning

Vi har en Animal Welfare Policy som ställer krav på god djurhållning. Vi är medvetna om utmaningen med att följa upp kraven och därför medverkar vi i dialoger med intressenter och andra i handeln. Vi arbetar med att göra aktiva val av leverantörer och ursprung av det råmaterial som våra produkter är tillverkade av. Detta för att lättare kunna säkerställa god djurhållning och säker kemikalieanvändning.

Socialt ansvar

Vårt sociala ansvar sträcker sig över hela vår värdekedja. Det sociala ansvaret berör många områden såsom mänskliga rättigheter i våra leverantörsled, arbetsmiljön för våra medarbetare och våra kunders hälsa.

Kreativitet för hälsan

Människor mår bra av kreativt skapande och kreativitet kan främja utveckling av fantasin och förmågan att tänka lösningsorienterat. Kreativt skapande kan dessutom vara ett sätt att utöva mindfulness som är en metod som handlar om att vara närvarande och fokusera på det som finns i stunden. Även om det inte finns någon tydlig vetenskaplig forskning som bevisar effekterna av mindfulness så används det ibland inom sjukvården för att hantera symtom som stress, smärta, ångest och nedstämdhet. Vårt sortiment erbjuder en mängd olika produkter som kan användas för att skapa med händerna och fokusera på nuet. Att pärla en pärlplatta eller måla en bild kan också hjälpa barn och personer med funktionsvariationer att träna upp sin finmotorik. Många människor upplever att de mår bra av kreativt skapande och därav kan vi förhoppningsvis främja mental hälsa. Vårt sortiment och vår inspiration till kunder är därför en viktig del i vårt sociala ansvar och hållbarhetsarbete.

Samarbete med leverantörer

Vi kräver goda sociala förhållanden för alla som arbetar med att tillverka och transportera våra produkter. Vi strävar efter att säkra att produkterna tillverkas enligt en acceptabel standard för arbetsmiljö och arbetssäkerhet. Ett av våra fokusområden inom hållbarhetsområdet är att samarbeta med ansvarsfulla leverantörer. Därför är det viktigt för oss att bygga långsiktiga samarbeten med våra leverantörer.

På Panduro har vi en uppförandekod kallad Code of Conduct. Denna kod är det viktigaste styrdokumentet vi har för att upprätthålla goda sociala förhållanden. Vår Code of Conduct innehåller krav för leverantörer avseende löner, hälsa och säkerhet, övertidsarbete och samverkan i fackförbund för anställda.

Vi har under flera år successivt arbetat med att alla produktleverantörer ska skriva under vår Code of Conduct. Arbetet är nu nästan helt i hamn (se figur) och alla nya leverantörer måste signera uppförandekoden innan vi inleder ett samarbete. Utmaningen ligger i att säkerställa att alla leverantörer och deras underleverantörer följer kraven. Därför har vi implementerat ett verktyg för att analysera hållbarhetsrisker hos våra leverantörer.

*Indexet bygger på Worldwide Governance Indicators (WGI) vilka tas fram av the World Bank. Organisationen bakom är amfori som är en ideell affärsorganisation för global handel.

Verktyget grundar sig initialt på att våra leverantörer besvarar några frågor och gör en självskattning av sin verksamhet. Detta genererar i sin tur riskanalyser inom tre områden: miljö, sociala förhållanden och korruption. För sociala hållbarhetsrisker bygger analysen på indexet amfori BSCI Country Risk Classification*. Denna analys vägs sedan samman med de policyer och andra arbetssätt som leverantören har för att reducera sociala hållbarhetsrisker, såsom överträdelser mot mänskliga rättigheter och arbetsrätt. Utifrån detta får vi en uppskattning om vilka leverantörer som har hög eller låg risk kopplat till sociala hållbarhetsfaktorer. Sedan verktyget implementerades hösten 2021 har vi totalt kontaktat våra 146 största produktleverantörer (sett till inköpsvärde) för att be dem delta i analysen. Detta motsvarar ungefär 70 procent av det totala inköpsvärdet av produkter. Av de kontaktade leverantörerna har 85 procent svarat på undersökningen och har därmed genomgått en riskanalys. Vi kan se att riskerna kopplade till social hållbarhet är större hos leverantörer med komplexa leverantörskedjor och där produktionen ligger utanför EU (främst Asien). Beroende på hur allvarlig en eventuell överträdelse av våra krav i Code of Conduct är, väljer vi antingen att avsluta samarbetet eller att tillsammans med leverantören arbeta för att de ska kunna möta våra krav.

Code of Conduct

Dessa siffror visar andelen produktleverantörer (inklusive leverantörer som endast säljer till Pipooos) och transportpartners som signerat vår uppförandekod – Code of Conduct.

2021
95 %

2022
98 %

Visste du att den 10 december 1948 antog FN den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna. För första gången hade världen en överenskommelse som såg alla människor som fria och lika värda.

Mänskliga rättigheter

Socialt ansvar är ett grundläggande krav för hela vår verksamhet. Vi på Panduro har ansvar gentemot våra kunder för att alla produkter tillverkas under acceptabla arbetsförhållanden och med respekt för de mänskliga rättigheterna. Leverantörerna är ansvariga för att säkerställa att all tillverkning av produkterna överensstämmer med:

- FN:s konvention om mänskliga rättigheter
- FN:s konvention om barns rättigheter
- ILO:s konventioner om arbetsvillkor och rättigheter på arbetsplatsen.

Varje leverantör ansvarar också för att all dess verksamhet överensstämmer med relevant nationell lagstiftning. Vi arbetar för att ingen som är involverad i tillverkningen av våra produkter har brutit mot de mänskliga rättigheterna eller har utsatts för fysiskt eller psykiskt lidande. Kraven regleras i vår Code of Conduct.

Motverkande av diskriminering

För oss är det viktigt att anställda hos våra leverantörer inte diskrimineras på arbetsplatsen på grund av etnicitet, kön, religion, politiska åsikter, nationalitet, social bakgrund, ålder eller annan jämförbar orsak. Dessutom ska alla arbetstagare med motsvarande erfarenhet och kvalifikationer få lika lön för lika arbete. Kraven om att diskrimi-

nering inte får förekomma regleras i vår Code of Conduct som bland annat grundas på ILO-konventionerna 100 och 111.

Motverkande av korruption

Genom vår verksamhet påverkar vi samhället och därför är det viktigt för oss att bedriva allt arbete med hög affärsetik. Det är inte tillåtet för medarbetare eller leverantörer att erbjuda, begära eller ta emot en otillbörlig belöning i anslutning till vår verksamhet. Vi följer därför koden om gåvor och belöningar som beskrivs av organisationen *Institutet Mot Mutor*. För leverantörer regleras dessa krav i vår Code of Conduct och för medarbetare har vi satt upp en intern policy.

Medarbetare

På Panduro värnar vi om våra medarbetare. Vi vet att våra medarbetare måste må bra för att företaget ska må bra. Därför är ett av våra fokusområden i vår hållbarhetsstrategi att vara en attraktiv arbetsgivare. För att den organisatoriska och sociala arbetsmiljön ska vara så bra som möjligt främjar vi en öppen dialog mellan såväl chefer och medarbetare som medarbetare emellan. Vi utför årliga medarbetarsamtal och arbetar tillsammans för en god arbetsmiljö. Våra medarbetares fysiska arbetsmiljö ser olika ut beroende på om de arbetar i butik, på lager eller kontor, och anpassas därefter. Vi har en utarbetad arbetsmiljöpolicy och arbetar kontinuerligt med SAM (systematiskt arbetsmiljöarbete). Panduros arbetsmiljöpolicy utgör grunden för hur vi bedriver vårt arbetsmiljöarbete. Under hösten 2022 har vi lagt ner ett stort arbete för att uppdatera vår arbetsmiljöhandbok för att säkerställa att den är tydlig, att den ger vägledning och att den hålls levande. Vi arbetar aktivt med arbetsmiljöfrågor i hela organisationen med utgångspunkten att våra arbetsplatser ska vara trygga, säkra och trivsamma. Fokus under 2023 är att utbilda i och informera om vår uppdaterade arbetsmiljöhandbok.

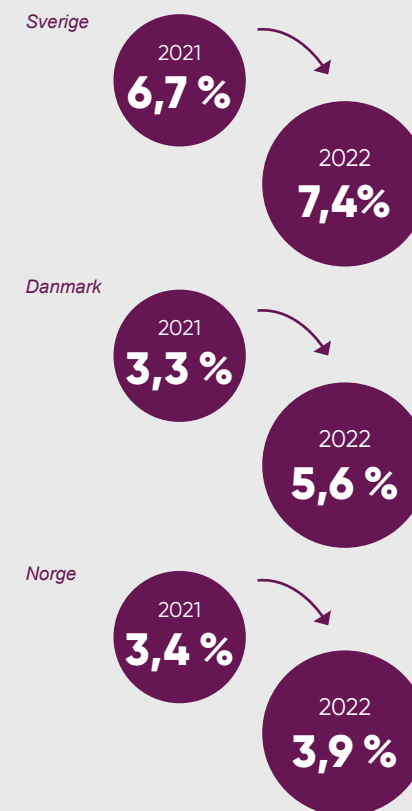
Välmående är viktigt för oss, det hänger tätt samman med att trivas och kunna prestera på jobbet. Därför arbetar vi strukturerat med detta viktiga område. Sedan hösten 2021 genomför vi återkommande medarbetarundersökningar som kallas Puls. Med hjälp av Puls kan vi följa upp och hålla fokus för att tillsammans ta ansvar för att bli bättre. Pulsundersökningarna görs i hela verksamheten tre gånger per år. Vi avsätter tid och resurser till att utvärdera utgången av undersökningarna och varje grupp går igenom sitt

resultat och sina förbättringsområden. Vi arbetar även aktivt med hälsoförbättrande åtgärder, uppmuntrar till motion och goda vanor. Till följd av olika nationella regler har vi avtal för företagshälsovård i Sverige och för terminalglasögon i Sverige och Norge. I Sverige erbjuder vi även friskvårdsbidrag till alla våra anställda.

Sjukfrånvaro i Sverige, Danmark och Norge

På grund av olika nationella regelverk kring sjukfrånvaro skiljer sig siffrorna åt mellan länderna.

Yousef Khader, Imran Mayan
Lagerpersonal på Panduro Fosie, Malmö

Hur upplever du arbetsmiljön och mångfald på Panduros lager?

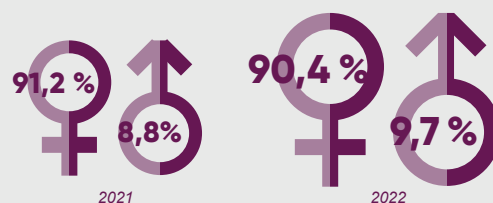
På Panduros lager finns en hjälpsam och tillmötesgående anda. Här blir vi uppmuntrade att ställa frågor och ta upp ifall vi känner att något inte står rätt till. Vi har även fått en genomgång av en expert inom ergonomi så att vi lyfter och rör oss på rätt sätt när vi arbetar på lagret. Vi känner båda också att Panduro är en arbetsplats där mångfald är viktigt. Hos oss på lagret hittar vi många människor i olika åldrar, rätt så jämn könsfördelning och det finns även många olika etniciteter representerade. Till exempelvis är vi ursprungligen från Libanon respektive Afghanistan.

Mångfald och jämställdhet

Vår verksamhet präglas av uppfattningen om att alla har och ska tillförsäkras lika värde oavsett kön, etnisk eller religiös tillhörighet, trosuppfattning, sexuell läggning eller ålder. Vi är angelägna om att tillmötesgå önskemål som till exempel har religiös eller etnisk grund. I rekryteringsarbetet är vi måna om att uppmuntra ansökningar från personer med olika bakgrund. Mångfaldsarbetet styrs genom vår mångfaldspolicy.

Vårt jämställdhetsarbete ska vara en pågående process i medarbetar- och verksamhetsutvecklingen. Jämställdhet ska finnas på agendan som ett återkommande inslag på avdelningsmöten och i ledarskapsutbildningar. Vi arbetar aktivt med att ständigt förbättra vår kompetensbaserade rekryteringsprocess och att utbilda våra chefer i hur vi rekryterar. Genom att systematiskt jobba med rekrytering utifrån kompetens vill vi motverka att beslut om anställning grundar sig på omedvetna fördomar eller godtyckliga bedömningar. Alla kandidater bedöms på samma sätt och därmed öppnar vi upp för fler sökande och främjar mångfald. Baserat på vår målsättning att alla ska känna sig trygga när de går till sitt jobb på Panduro så arbetar vi förebyggande för att motverka alla former av trakasserier.

Sammansättningen av medarbetare i Sverige, Danmark och Norge

Sammansättning i ledningsgruppen 2022:
2 kvinnor och 5 män

Utbildning och vidareutveckling

Vi vill att våra medarbetare ständigt ska utvecklas och ges möjligheten att delta i utbildningar och seminarier. Som ett led i detta arbete samlar vi våra medarbetare med ledande roller två gånger om året. Under dessa dagar hålls föredrag om aktuella ämnen och workshops med mål att hitta nya strategiska initiativ och uppslag till framtida affärsmöjligheter. Deltagarna får också en chans att utbyta erfarenheter och idéer med varandra. Alla medarbetare på huvudkontoret och lagret får också delta i en intern miljö- och hållbarhetsutbildning. Utbildning för alla medarbetare uppmuntras. Tas upp i samband med medarbetarsamtal.

Under senare år har vi satsat stort på utbildning för butiksmedarbetare via interna utbildningsfilmer i ett projekt kallat Explore Creativity. Konceptet är enkelt; medarbetarna får titta på filmer, göra utmaningar och slutligen testa sina kunskaper. Upplägget gör det möjligt för medarbetarna att snabbt uppnå en hög kunskapsnivå för att kunna ge bästa service i mötet med kunderna. Framöver kommer vi att göra fler filmer inom andra produktområden för att ytterligare öka kunskapen. Utöver filmer som fokuserar på olika typer av produkter och som en del av vårt systematiska arbetsmiljöarbete har vi även en film om lyftteknik för butiksmedarbetare. Butikscheferna informeras om hållbarhet och Panduros arbete inom området vid återkommande tillfällen för att de sedan ska kunna kommunicera informationen vidare till medarbetarna i butik. Under 2022 har vi arbetat med att digitalisera introduktionsutbildning och annan kompetensutveckling för vår butikspersonal. Detta för att göra det ännu enklare att tillgodogöra sig informationen.

Våra grundvärderingar – Core Values

Med utgångspunkt i vår värdekedja samt för att samla våra medarbetare kring gemensamma värderingar och strategiska mål lanserade vi 2018 våra grundvärderingar kallade Core Values, i de skandinaviska bolagen. Under 2019 tillkom Profit som ett Core Value för att alla medarbetare, oavsett roll eller arbetsuppgifter, ska förstå hur viktig lönsamheten är i det dagliga arbetet och för verksamheten i stort.

Profit: We know the importance of profitability, to continuously strive towards making a profit in everything we do.

Entrepreneurship: We are doers, curious, eager to learn and take initiatives.

Passion: We are passionate about our customers, products, brands, and employees.

Focus: We are focused and able to prioritise, make choices and decisions.

Team play: We stick together, show interest, share knowhow amongst colleagues and take care of each other.

Have fun: We celebrate success and create a good atmosphere.

Våra Core Values är en viktig del av verksamheten och utgör en gemensam plattform för vårt samarbete. Genom att vi alla bär med oss dessa Core Values i vårt arbete kan vi tillsammans uppnå såväl målet med lönsamhet som målet av att vara en attraktiv arbetsplats.

ENTREPRENEURSHIP

HAVE FUN

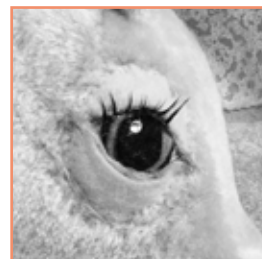
TEAM PLAY

PASSION

PROFIT

FOCUS

Samarbeten

SOS Barnbyar

Vi vill att alla barn ska få växa upp i trygghet. Sedan 2014 samarbetar vi därför med SOS Barnbyar för att stötta barn i utsatthet runt om i världen. SOS Barnbyar är en världsomspännande barnrättsorganisation som arbetar för att ge barn en trygg, säker och kärleksfull uppväxt. Sedan samarbetet inleddes har vi tillsammans med våra kunder samlat ihop 3,5 miljoner SEK till SOS Barnbyars viktiga arbete.

Vi har valt att fokusera vårt långsiktiga bidrag till SOS Barnbyars arbete i Bolivia, som är ett av Sydamerikas fattigaste länder.

Foto: SOS Barnbyar, Mijhail Calle

Många barn här lever i väldigt utsatta situationer och det finns bland annat stora problem med barnarbete och barn som lever på gatan.

Vårt bidrag till SOS Barnbyars insatser i Bolivia går till barn och familjer i Santa Cruz. I barnbyn Santa Cruz Plan 4000 får barn som annars riskerade att växa upp helt ensamma, växa upp i trygghet i en familj. Barnen blir en del av en gemenskap i sitt nya hem och får gå i skolan och delta i aktiviteter. Barnbyn är integrerad i närsamhället för att göra det enklare för barnen att anpassa sig till samhället och så småningom stå på egna ben.

Inom projektet Plan 4000 driver SOS Barnbyar även familjestärkande program som riktar sig mot familjer som på grund av fattigdom, missbruk, sjukdom, dödsfall inom familjen eller andra orsaker riskerar att splittras. Plan 4000 hjälper familjerna att hålla ihop och att på sikt bli självständiga och självförsörjande. Familjerna får bland annat näringsriktig mat och grundläggande sjukvård. Barnen får också möjlighet att gå i skolan och de vuxna får hjälp med inkomstdrivande aktiviteter som hjälper dem att hitta en egen väg till självförsörjning.

Louisiana Museum of Modern Art

Sedan år 2000 har vi ett samarbete med Børnehuset och Louisiana Learning på Louisiana Museum of Modern Art i danska Humlebæk. Børnehuset är en del av museet där barn och ungdomar fritt kan uttrycka sin fantasi och sitt skapande. Panduro sponsrar med material, men Louisiana avgör själva vilket material som ska finnas tillhanda. Louisiana försöker anpassa aktiviteterna i Børnehuset utifrån de utställningar som är aktuella.

Foto: Louisiana

Henie Onstad Kunstsenter

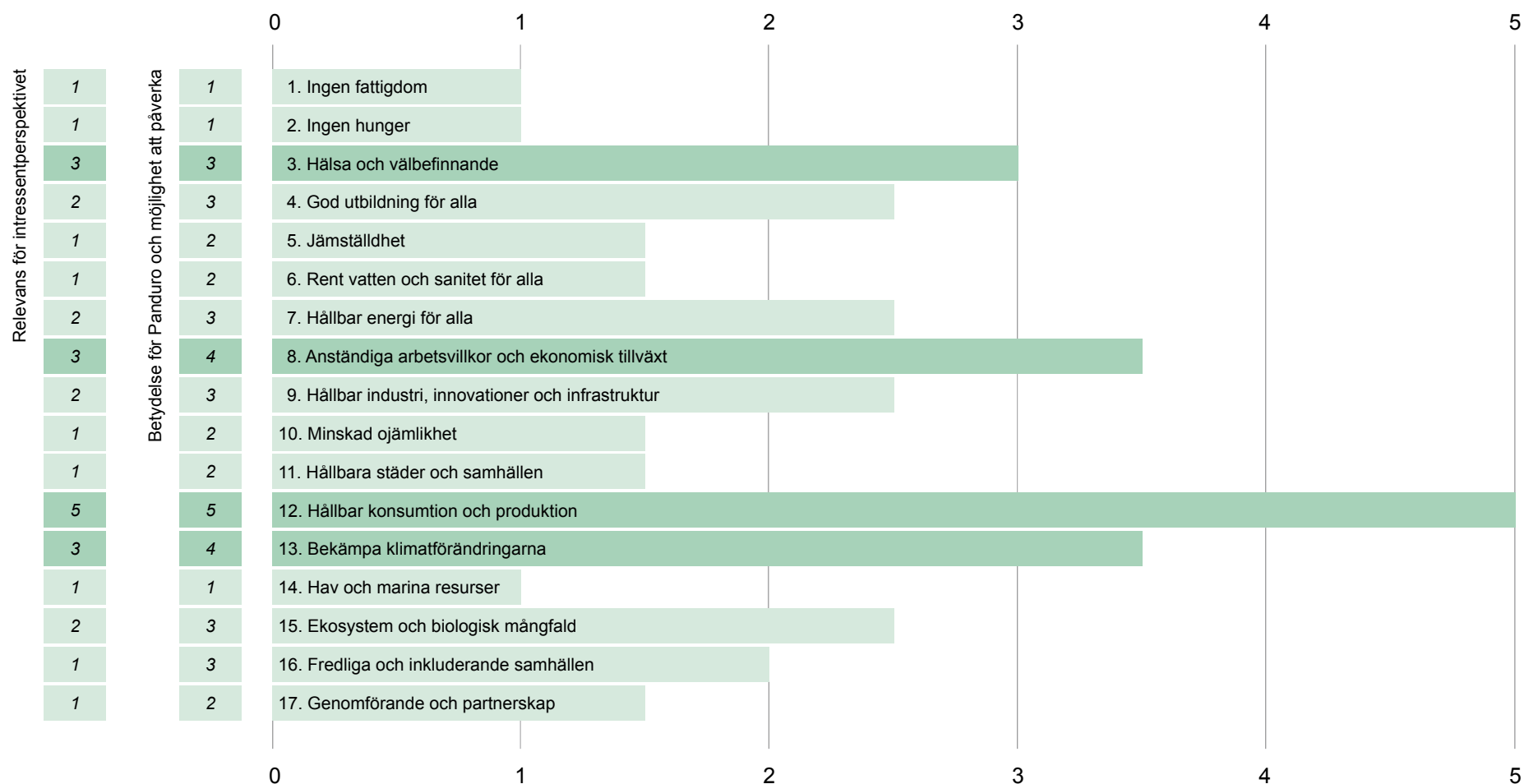
Vi sponsrar sedan 2017 barnverksamheten Labben på Henie Onstad Kunstsenter utanför Oslo. På kunstcentret oppmuntras voksne og barn att upptäcka konsten och skapandet tillsammans. I verkstaden som kallas Labben står den individuella kreativiteten i fokus och här får barnen måla och skapa fritt. Panduro sponsrar med material som används av barn, skolor och förskolor som besöker verkstaden.

Foto: Henie Onstad Kunstsenter

Bilaga I – Väsentlighetsanalys

Vi har skapat en väsentlighetsanalys där Agenda 2030 och dess 17 Globala mål för hållbar utveckling ligger till grund. Syftet med analysen är att prioritera de hållbarhetsfrågor som är viktigast för företaget och våra intressenter. Analysen har gjorts med utgångspunkt i riktlinjerna från Global Reporting Initiatives (GRI). Vi har betygsatt relevansen ur ett intressentperspektiv och betydelsen för Panduro samt företagets möjlighet att påverka. Betygsättningen har gjorts utifrån en skala från 1–5, där 5 har högst relevans.

Bilaga II – Panduro Hobby AS redegjørelse for aktsomhetsvurderinger

Dette dokumentet utgjør Panduro Hobby AS redegjørelse i henhold til §5

Lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold (åpenhetsloven).

Vår virksomhet og driftsområde er organisert på følgende måte:

Panduro Hobby AS Norge består av 21 butikker og et kontor med leide lokaler. Det overveiende flertallet av produktene som selges i Norge, kjøpes inn sentralt i Sverige og distribueres fra hovedlageret i Malmø. Leverandørene forhandler derfor med dette datterselskapet via det svenske morselskapet og håndteringen blir basert på prinsipper som gjelder der. Panduros bærekraftsarbeid og dermed også arbeidet med åpenhetsloven styres fra det svenske morselskapet.

I dag er Panduro et markedsledende hobbykonsern med kunder i 7 land, har over 900 medarbeidere (145 i Norge) og en omsetning på ca. 1,06 milliarder svenske kroner. Sortimentet av hobbymateriell og kreative artikler er en kombinasjon av egenutviklede produkter og produkter fra andre varemerker. Produktene under våre egne varemerker produseres i samarbeid med eksterne aktører. Konsernet har rundt 35 000 ulike produkter i sortimentet og samarbeider med 440 produktleverandører. Produktsortimentet består av en mengde ulike produkttyper og materiell som leker, kjemiske produkter, tekstiler, smykker samt tre- og papirprodukter.

Størstedelen av salget vårt skjer direkte til konsumenter via våre fysiske butikker og e-handel. Vi har også salg til Business to Business der kundene består av lokale butikker, og samarbeid med større detaljhandelskjeder.

Av vårt sortiment er ca. 6500 artikler i våre egne varemerker. I tillegg er det et stort utvalg av andre etablerte varemerker samt en stor variasjon av mindre kjente varemerker. Leverandørbasen for produkter i våre egne varemerker består av både fabrikk og agenter.

Av produktene i sortimentet har 62 prosent Europa som opprinnelsesregion og deretter Asia med 34 prosent. Resterende 4 prosent kommer fra andre deler av verden.

Produktsortimentet er bredt og inneholder varer innenfor en mengde ulike produkttyper som:

- Kjemiske produkter (maling, lim etc.) De fleste av disse produktene kjøpes inn fra leverandører i Europa.
- Leker. Her har vi en stor asiatisk leverandørbase med mye produksjon i Kina.
- Tekstilprodukter har en blandet leverandørbase med både europeiske og asiatiske leverandører.
- Smykker produseres som oftest i Asia.
- Tre og papir kommer både fra europeiske og asiatiske leverandører.

Vi har etablert følgende retningslinjer og rutiner for å håndtere faktiske og potensielle negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold:

Panduros bærekraftstrategi (som gjelder for samtlige skandinaviske selskap) skal i de neste årene brukes som en retningslinje for hvordan vi i fellesskap skal arbeide for å nå vår bærekraftvisjon: En fantasifull og kreativ framtid for kommende generasjoner. Strategien bygger på de fire globale bærekraftmålene som vi vurderer som mest relevante for Panduro. Ett av disse er mål 8: Anstendige arbeidsforhold og økonomisk vekst. Innenfor det målet har vi to fokusområder som styrer arbeidet; samarbeid med ansvarlige leverandører og å være en attraktiv arbeidsgiver. Arbeidet innen fokusområdet med ansvarlige leverandører har handlet om å opprette et system for selskaps-gjennomgang og begynne å gjennomføre analyser av våre største leverandører. Det pågår nå et arbeid med å revidere målformuleringene og utarbeide nye delmål.

I Panduro har vi i mange år hatt etiske retningslinjer for leverandører kalt Panduro Supplier Code of Conduct (CoC). Disse retningslinjene er det viktigste styringsdokumentet vi har for å opprettholde gode sosiale forhold i vår verdikjede. Vår CoC inneholder krav til leverandører når det gjelder lønninger, helse og sikkerhet, overtidsarbeid og samarbeid med fagforeninger for ansatte med mer. Panduros syn på samfunnsansvar kommer også til uttrykk i en rekke andre eksterne og interne retningslinjer.

Følgende policies innenfor området er opprettet for våre leverandører:

- Panduro Supplier Code of Conduct,
- Panduro Animal Welfare Policy,
- Panduro Wooden and Paper Declaration,
- Produktspesifikke krav til ulike produkttyper.

Følgende policies innenfor området er opprettet for våre medarbeidere:

- Miljø- og ansvarspolicy,
- Personall håndbok,
- Retningslinjer vedrørende mangfold og trakassering/mobbing,
- Arbeidsmiljøpolicy,
- Retningslinjer mot korrupsjon og bestikkelser,
- Retningslinjer for varsling,
- Lønnspolicy.

Vi har opprettet et system for å motta og behandle klager via en separat mailadresse apenhetsloven@panduro.no. Innkomende mail til adressen blir besvart med et autosvar med informasjon og lenke til våre nettsider som omhandler slike spørsmål. Spørsmålene blir deretter behandlet av selskapets norske kundeservice sammen med avdelingen for bærekraft og produktsikkerhet (Regulatory).

Arbeid for å redusere risiko i egen virksomhet

Panduro følger lokale lover og kollektivavtaler på samtlige steder der vi har vår virksomhet. Lønn følger tariffavtaler og reguleres i henhold til dette. Panduros norske virksomhet følger Landsoverenskomsten HK. Samtlige norske butikker har en tillitsvalgt som vi drøfter spørsmål som oppstår med. Den norske virksomheten har verneombud som representerer de ansatte innen HMS-arbeidet. Panduro følger regler om arbeidstid og disse reglene er forhåndsprogrammerte i SameSystem, vårt Workforce Management System. Som en del av vår introduksjon, lærer vi opp alle nyansatte i vår rutine for varsling og hvordan vi håndterer og opptrer dersom det oppstår kritikkverdige forhold i virksomheten. Vi har en anonym varslingskanal som er tilgjengelig for samtlige medarbeidere via vårt intranett. Vi arbeider aktivt med våre medarbeideres arbeidsforhold og helse, samtlige medarbeidere har årlige medarbeidersamtaler med nærmeste sjef, der man snakker om mål og oppnåelse av mål, trivsel og samarbeid samt øvrige spørsmål som omhandler den ansattes arbeidssituasjon og velvære. Tre ganger i året sender vi ut en anonym undersøkelse til samtlige medarbeidere i Panduro der man får mulighet til å svare på spørsmål om engasjement, velvære, trivsel på jobben og arbeidsmiljø. Med utgangspunkt i resultatet arbeider hver gruppe med forbedringer og utvikling av sine prioriterte områder.

Våre aktsomhetsvurderinger av leverandører

Panduro har etablert et system og en rutine for å utføre risiko-vurderinger (aktsomhetsvurderinger) av våre leverandørkjeder. Det overgripende ansvaret for hele systemet for selskaps-gjennomgang når det gjelder bærekraft (innen områdene miljø, sosiale forhold og korrupsjon) ligger på hele ledergruppen med Merchandise Director som kontaktpunkt. I ledergruppen for det svenske selskapet inngår CEO for Panduro Hobby AS. Avdelingen for bærekraft- og produktsikkerhet (Regulatory) har ansvaret for gjennomføring og administrasjon av risiko-vurderingene. Regulatory har også ansvaret for å sammenstille resultatene av risikovurderingene og kommunisering av disse til ledelsen og den øvrige organisasjonen. Kategoriteamene som arbeider med sortimentsutvikling og innkjøp er operativt ansvarlige for de tiltakene som settes inn og for å følge opp de leverandørene som respektive team er ansvarlige for. Det operative ansvaret er tildelt dem fordi det er de som har den mest regelmessige kontakten med leverandørene. Katego-

riteamene og Regulatory holder jevnlig møter (ca. 5 ganger i året) for i fellesskap å diskutere arbeidet med risikovurderingene og det fortløpende arbeidet med tiltak.

Alle våre leverandører av produkter og transportører av varer har signert våre etiske retningslinjer (CoC). Leverandører av øvrige tjenester og varer har ennå ikke signert vår CoC. Leverandør-basen til vårt norske selskap består av ca. 200 leverandører og består for det meste av norske selskap som muliggjør driften av våre butikker og kontor. Derfor har vi valgt å prioritere å gjennomføre videre oppfølging av de leverandørene av vårt sortiment som det svenske selskapet handler med. Dette fordi de ofte består av komplekse leverandørkjeder over hele verden og risiko for alvorlige brudd mot menneskelige rettigheter og anstendige arbeidsforhold derfor blir vurdert å være større blant disse leverandørene og deres underleverandører.

Vi har implementert et digitalt verktøy (Worldfavor) for å analysere bærekraftsrisiko hos våre leverandører av produkter og gjennomføre aktsomhetsvurderinger. Verktøyet er i utgangspunktet basert på at våre leverandører besvarer noen spørsmål med grunnleggende informasjon om for eksempel hvor de har sin virksomhet, sine underleverandører samt deres omsetning. Dette genererer en første risikoanalyse på tre områder: Miljø, sosiale forhold og korrupsjon. For sosial bærekraftsrisiko og dermed menneskelige rettigheter, bygger analysen på indeksen amfori BSCI Country Risk Classification, for miljø brukes Yale Environmental Performance Index (EPI) og for korrupsjon brukes Corruption Preception Index (CPI).

I neste omgang svarer leverandøren på et antall spørsmål om deres policyer, kontrakter og arbeid på respektive områder (miljø, sosiale forhold og korrupsjon). Leverandørene blir da også bedt om å dele sine viktigste policyer på området med oss. Analysen av risikoer basert på virksomhetslandet veies deretter mot de policyer og annet arbeid som leverandøren har for å redusere bærekraftsrisiko. Basert på dette får vi et estimat på hvilke leverandører som har høy eller lav risiko koblet til disse tre hovedområdene innen bærekraft.

Siden verktøyet ble implementert høsten 2021 har vi totalt kontaktet våre 146 største produktleverandører (etter innkjøpsverdi) for å be dem om å delta i analysen. Dette tilsvarer ca. 70 prosent av den totale innkjøpsverdien av produkter hos Panduro. Av de kontaktede leverandørene har ca. 90 prosent svart på undersøkelsen og har dermed gjennomgått en risikoanalyse.

Vår ambisjon på sikt er å utvide risikovurderingene til å omfatte samtlige produktleverandører.

Etter den innledende risikoanalysen prioriteres leverandørene etter en skala 1–3, der prio 1 har høy risiko og prio 3 har lav risiko. En leverandør blir prio 1 dersom minst to av punktene under oppfylles. Dersom kun et av punktene oppfylles blir leverandøren prio 2;

- De har høy risiko i minst en av det tre risikokategoriene (miljø, sosiale forhold og korrupsjon)
- De har høy risiko ifølge Regulatory, det vil si dokumentert manglende kunnskaper innen gjeldende europeisk lovgivning
- Upålitelig leverandør, det vil si gir knapp informasjon, fyller ikke ut skjemaet, vanskelig å få kontakt med.
- Leverer de fleste produktene i vårt eget varemerke

En leverandør blir prio 3 bare dersom begge punktene under oppfylles;

- Lav risiko i samtlige tre risikokategorier
- Regulatory har stor tillit til leverandøren og dokumentasjonen de sender.

For de leverandørene som er prioritert 1 har vi nå implementert en rutine for arbeidet med å undersøke dem nærmere. Prioriteringen av leverandører oppdateres årlig etter at utsendelsene er avsluttet. Alle leverandører med høy risiko når det gjelder sosiale forhold (uansett om de er prioritert 1) undersøkes også nærmere for å se om de bør omprioriteres.

For tre- og papirprodukter utføres det en separat aktsomhetsvurdering i henhold til tømmerforordningen. I forbindelse med det fortsatte arbeidet med aktsomhetsvurderinger planlegger vi å utvikle prioriteringene av produkttyper og råmaterialer med høyere risiko for brudd på menneskelige rettigheter og anstendige arbeidsvilkår.

Gjennom våre aktsomhetsvurderinger har vi avdekket følgende faktiske negative konsekvenser:

Vi har ennå ikke kunnet påvise noen faktiske negative konsekvenser på menneskelige rettigheter og arbeidsrett. Etter invasjonen av Ukraina i begynnelsen av 2022 ble det imidlertid oppdaget at vi kjøpte 66 produkter fra Russland og 5 produkter fra Belarus.

I tillegg har vi avdekket følgende vesentlige risiko for negative konsekvenser:

Vår innledende risikovurdering i verktøyet viser at 50 prosent av leverandørene havner i kategorien høy risiko når det gjelder sosiale forhold. Av disse har ca. 60 prosent policy og kontraktsvilkår med sine underleverandører som fastsetter at de skal følge regler for menneskelige rettigheter og arbeidsrett.

Vi kan også se at risikoene i forbindelse med sosial bærekraft (inklusive menneskelige rettigheter) er større hos leverandører med komplekse leverandørkjeder og der produksjonen ligger utenfor EU (hovedsakelig Asia).

Vi kan også se at det er meget komplekst å vurdere den faktiske risikoen når vi arbeider med agenter som kjøper produkter fra mange ulike underleverandører og fra mange ulike fabrikker.

En generell risiko vi kan se er at det er uoverensstemmelse i svarene og at det noen ganger kan være vanskelig å være sikre på at svarene er sannferdige. Vi kan for eksempel se at enkelte leverandører ikke har svart sannferdig på spørsmålene og ikke vil dele informasjon om sine underleverandører fordi det ennå ikke er et lovpålagt krav i de landene de er aktive.

For å stanse avdekkede negative konsekvenser har vi iverksatt følgende tiltak:

Avhengig av hvor alvorlig en eventuell overtredelse av våre krav i Code of Conduct er, velger vi enten å avslutte samarbeidet eller å arbeide sammen med leverandøren for at de skal kunne møte våre krav.

De produktene som ble kjøpt inn fra Russland og Belarus sluttet vi umiddelbart å kjøpe inn. Artiklene fra Russland sluttet vi også umiddelbart å selge, mens vi har valgt å selge ut eksisterende lager av artiklene fra Belarus.

For å begrense vesentlig risiko for negative konsekvenser har vi iverksatt følgende tiltak:

For å begrense risiko for negative konsekvenser er det i løpet av det første året brukt mye tid på å få flesteparten av leverandørene til å svare på de spørsmålene vi stiller om deres prosesser og oppfølging av sine underleverandører.

Vårt system gjør det mulig med automatiske påminnelser og vi har også sendt ut separate mail med informasjon fra vår CEO for å øke svarfrekvensen.

For tiden undersøkes muligheten for å flytte innkjøpene av enkelte produkter til underleverandører som kan gi oss kontrollrapporter i henhold til tredjepartskontroller av for eksempel Amorf BSCI eller ICTI Care (for leker). Innkjøp av tre- og papirprodukter flyttes i mange tilfeller til leverandører som kan levere produkter av FSC-sertifiserte råvarer eller andre kontrollerte kilder for på denne måten redusere risiko for både mennesker og miljø.

Vi har etablert en prosess der vi har interne møter med ansvarlige kategoriteam og Regulatory for å diskutere mulig arbeid i framtiden med leverandører der det er vurdert en vesentlig risiko for negative konsekvenser (Prio 1).

I løpet av sommeren og høsten er det planlagt samtaler med og en rekke besøk hos disse leverandørene.

Vi oppfordrer da leverandørene til for eksempel å opprette flere kravdokumenter og kontraktsvilkår for leverandører samt å etablere egne oppfølgingsprosesser. Hittil er det gjennomført to slike samtaler med leverandører.

Via selskapets kontroll av kjemiske produkter som skal tas inn i sortimentet, med produksjon utenfor EU, er vi spesielt oppmerksomme på alvorlige klassifiseringer av farlige stoffer og spør leverandørene om arbeidsforholdene i fabrikkene der stoffene håndteres.

For å begrense risikoene for innkjøp av produkter fra stater der det er risiko for forbrytelser mot menneskeheten, er det etablert en rutine for å overvåke at produkter fra Russland og Belarus ikke blir kjøpt inn igjen.

Iverksatte tiltak har gitt følgende resultat eller forventet resultat:

Vi forventer at enkelte av leverandørene vil opprette flere kravdokumenter for sine underleverandører samt etablere egne oppfølgingsprosesser.

